

CIV-CARE Poo1
SUB-POSITIONPAPER 004-07

JURIDISERING VERSUS RELATIONELE HERPOSITIONERING

Documentcode:

CIV-CARE_Poo1_SHPP004-07_Juridisering-versus-Relationele-Herpositionering_vo.9

Status: Concept (open voor publieke reflectie)

Reikwijdte: Zorgketens, bestuursrechtelijke procedures, toezichtrelaties, uitvoeringspraktijk.

Onderdeel van: HPP004 – Vertrouwen als Voorwaarde voor Maatschappelijke Stabiliteit

Reeks: CIV-CARE Poo1 – Normatief kader voor zorg, rechtsbescherming en menselijke maat

1. INLEIDING EN AANLEIDING

Binnen zorg- en bestuurscontexten is juridisering vaak het primaire instrument wanneer spanningen ontstaan. Bezwaarprocedures, klachtenroutes, beroepsmogelijkheden en escalatie naar toezichthouders vormen essentiële waarborgen binnen de rechtsstaat.

Tegelijkertijd blijkt in de praktijk dat juridisering niet altijd leidt tot relationeel herstel. Zij kan noodzakelijk zijn voor rechtsbescherming, maar verdiept in bepaalde situaties de afstand tussen partijen.

Deze sub-positionpaper onderzoekt het onderscheid tussen juridisering als rechtsbeschermingsmechanisme en relationele herpositionering als stabiliserend alternatief vóór escalatie.

2. DOEL EN FUNCTIE VAN DEZE SUB- POSITIONPAPER

Deze sub-positionpaper heeft een normatief-analytisch karakter en beoogt:

- juridisering te duiden als legitiem maar begrepsd instrument;
- relationele herpositionering te positioneren als aanvullende governance-beweging;
- escalatiepatronen herkenbaar te maken vóór onomkeerbare verharding;
- stabiliteit te versterken zonder afbreuk te doen aan rechtsmiddelen.

De paper is niet gericht tegen juridische procedures, maar tegen reflexmatige juridisering als eerste stap.

3. NORMATIEF UITGANGSPUNT

Deze sub-positionpaper sluit aan bij de kernprincipes van CIV-CARE P001:

- menselijke waardigheid als uitgangspunt;
- proportionaliteit van interventies;
- tijdelijkheid van maatregelen;
- scheiding van functies;
- vertrouwen als stabiliserend beginsel.

Juridisering wordt erkend als noodzakelijk onderdeel van de rechtsstaat, maar niet als universele oplossing.

4. WAT IS JURIDISERING?

Juridisering betreft het proces waarbij:

- conflicten worden vertaald naar rechtsvragen;
- feiten worden vastgelegd ter bewijsvoering;
- standpunten worden gepositioneerd in formele procedures;
- uitkomst wordt bepaald via normtoepassing en toetsing.

Kenmerkend voor juridisering is dat zij gericht is op:

- vaststelling van rechtmatigheid;
- beslechting van geschil;
- sanctionering of correctie.

Zij is niet primair ontworpen voor relationeel herstel.

5. WAT IS RELATIONELE HERPOSITIONERING?

Relationele herpositionering betreft een governance-beweging waarbij:

- partijen opnieuw hun rol en verantwoordelijkheid bezien;
- tijdelijke escalatie wordt gepauzeerd;
- communicatie direct en zonder bewijsfunctie plaatsvindt;
- perspectief wordt heropend zonder gezichtsverlies.

Herpositionering betekent niet het ontkennen van rechtsvragen, maar het uitstellen van verharding zolang herstel mogelijk is.

6. WANNEER VERDIEPT JURIDISERING SPANNINGEN?

Juridisering kan destabiliserend werken wanneer:

1. zij wordt ingezet als eerste reflex;
2. communicatie uitsluitend via vertegenwoordiging verloopt;
3. elke uiting wordt vastgelegd als potentieel bewijs;
4. partijen zich defensief ingraven;
5. procedures zich opstapelen zonder herpositionering.

In dergelijke situaties verschuift de focus van oplossing naar positiebescherming.

Belangrijk: jurisdisering is in deze context niet fout, maar mogelijk prematuur.

7. GOVERNANCE-IMPLICATIES

Indien jurisdisering wordt erkend als begrensd instrument, volgen daaruit de volgende implicaties:

1. Escalatie moet proportioneel en gemotiveerd zijn.
2. Directe communicatie moet mogelijk blijven zonder dossierfunctie.
3. Tijdelijkheid van standpunten moet worden erkend.
4. Rolherpositionering moet mogelijk zijn zonder gezichtsverlies.
5. Juridische procedures moeten laatste, niet eerste stap zijn.

Deze implicaties versterken zowel rechtsbescherming als stabiliteit.

8. RELATIE TOT VERTROUWEN EN LEGITIMITEIT

Vertrouwen wordt ondermijnd wanneer jurisdisering wordt ervaren als machtsinstrument in plaats van rechtsbescherming.

Relationele herpositionering ondersteunt vertrouwen doordat:

- erkenning mogelijk blijft;
- tijdelijke fouten niet permanent worden gemaakt;
- proportionaliteit zichtbaar wordt;
- herstelruimte open blijft.

Legitimiteit ontstaat waar rechtsstatelijkheid en relationele zorgvuldigheid samengaan.

9. VERHOUDING TOT WET- EN REGELGEVING

Deze sub-positionpaper:

- respecteert bezwaar-, klacht- en beroepsprocedures;
- doet geen afbreuk aan Awb- en Jeugdwetkaders;
- vervangt geen rechtsmiddelen;
- creëert geen nieuwe norm.

Relationele herpositionering wordt gepositioneerd als aanvullende governance-keuze binnen bestaande rechtsstatelijke kaders.

10. POSITIONERING BINNEN CIV-CARE P001

Deze sub-positionpaper vormt:

- SHPP004-07 binnen de HPP004-reeks;
- een verbinding tussen wantrouwen (SHPP004-03) en stabiliteit via herpositionering;
- een aanvulling op HPP003 (Herstel van Impasse zonder Juridisering).

Zij biedt een normatief kader voor proportionele escalatie.

11. OPEN KARAKTER EN UITNODIGING TOT REFLECTIE

Deze sub-positionpaper is gepubliceerd als concept (vo.9).

CIV-CARE nodigt uit tot:

- juridische reflectie;
- praktijkanalyse van escalatiepatronen;
- bestuurlijke tegenlezing;
- voorbeelden waarin herpositionering juridisering voorkwam.

Niet om recht te vervangen, maar om recht proportioneel toe te passen.

12. SLOTVERKLARING

De rechtsstaat vereist juridisering waar rechten worden geschonden.

Stabiliteit vereist echter dat juridisering niet het enige instrument wordt.

Relationele herpositionering biedt ruimte om spanningen te de-escaleren vóórdat procedures verharding onomkeerbaar maken.

Vertrouwen groeit waar recht en herstel elkaar aanvullen.

GOVERNANCE EN VERSIESTANDAARD (CIV-CARE)

Deze sub-positionpaper wordt gepubliceerd volgens de CIV-CARE versiestandaard.

vo.9 – Concept

Inhoudelijk coherent en open voor reflectie.

v1.0 – Vastgesteld kaderdocument

Formeel vastgesteld als normatief referentiekader binnen CIV-CARE Poo1.

PUBLIEKE CALL-TO-ACTION

Deze sub-positionpaper is een uitnodiging tot evenwicht.

Wij nodigen u uit om:

- te reflecteren op uw escalatiemechanismen;
- voorbeelden te delen waarin juridisering te vroeg of te laat werd ingezet;
- bij te dragen aan governance waarin recht en herstel in balans zijn.

Rechtsbescherming is noodzakelijk.

Herpositionering is stabiliserend.